

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul IV. No. 187

Constanța, Duminică 1 Decembrie 1896

20 bani număr

NEPĂSARE

În mai multe numere de-a rândul ne-am ocupat pe larg de potlogariile atribuite primarului nostru, fără ca până acum să fi izbutit să atrage asupra-le atențiunea celor în drept.

E' rău, că singurul organ de publicitate din capitala provinciei n'a putut avea acces la domnii foști miniștri. Aceasta, poate, fiind-că nu scriem în stilul inflorit obicinuit ziarelor quotidiene din capitala țării. Ori-cum ar fi, personal nu pierdem nimic; nici nu ne silim să câștiga ceva, cu silințele noastre, știut fiind, că nu cei ce muncesc din greu, ci juissorii de tot felul își impart toate bunătățile și ale pământului dobrogean.

E cine-va însă, care pierde foarte mult din această nepăsare de ghiață a celor de la centru, și acel cine-va e guvernul țării românești, care n'a învățat nimic din timpul stăpânirii Basarabiei, unde, tot cu același abandon, a crescut la sînul dulce, nu șicem desmațat, al țării, atâtea târîtoire, furișate acum în Dobrogea.

Am spus de-atâtea-ori guvernului central: că toată administrația proprie și-a străina de neam; am dat probe, am citat fapte de cum acești străini lucrează la instrămarea sentimentelor românești ale blândei populații locale; cum românul e menținut, prin meșchinăriile lor, în stare de inferioritate cetățenească, lipsindu-l, românului în țara lui, primul drept al unui cetățean: dreptul de alegător, numai pentru că el să poată, necontrolat, face averi de sute de mii, de milioane,

care se vor duce, la urma urmelor, peste granițe, cum se ducea odinioară galbînetul atâtor bunuri mănăstirești.

De opt-spre-zece ani, e un singuroraș unde să n'înța aruncată de români creștea, și cel oraș e Hârșova, administrată de români; în-colo, absolut nimic în toată Dobrogea.

Ce putem noi face? Ce poate face populațiunea românească a Dobrogei contra acestor străini răuvoitori? Meetinguri și întruniri publice de protestare? Dar ea, populația deafară, și-a spus păsările din urma prin graiul membrilor aleși de dânsa în consiliul județean, pe cari i-a trimis la guvern mai acum câte-va zile, dar ea arată neajunsurile, odată pe săptămână, prin acest ziar, pe care îl plătește și întreține de patru ani, de și cei puțin jumătate din abonați umbla prin vecini ca să li se talmacească cele ce ziarul scrie; dar a spus-o, mai zilele trecute inteligența orașului Constanța, la alegerea comitetului clubului civil, care nu le-a rezervat nici unul din cele 11. caune pe care șed aleșiți acestei inteligente, primarul obținând o singură mențiune din cele 59 buletine secrete depuse la birou — probabil al său.

Buni locuitori ai acestui județ văd cu ochii ei ce se petrec, suferă din-că atâtea miserie, și când nu emigrează, tac — așteapta timpuri mai bune: *Is Allah!*

Ei văd cu ochii cum toți veneticii pământului acaparează mii de metri pătrați la marginea orașului, la Anadolkiot, pe când niște muncitori manuali, cari și fac câte o mica gaură în pământ la aceeași margine, spre a și pazi

și administra averea, porțile de fân ce vînd căruțașilor și sacagiilor, sunt siliți de cea mai barbară mână, a le astupa și rămănea în câmp, pe tot gerul ermet, cu toată chiria anuală de 1500 lei ce plătesc pe pogon. Toate aceste fiind-că se deteriorează terenul lipit de cimitirul creștinesc.

Buni orașeni ai Constanței văd cu ochii cum un fost candidatul de pomojnic de greșea a devenit milionar, prin încrederea lor, și cum a um, nesatul cu atîta, prin fel de fel de mijloace jignitoare, dirijează dezvoltarea orașului spre moșia sa de la Anadolkiot, pe care a parcelat-o și vinde deja cu câte 2 lei m. p. — în detrimentul atâtor pustietăți din interiorul și celelalte margini ale orașului.

Dar, ce pot ei face? Cui se reclame? Consiliul comunal compus din surdo-muți și părtași la matrapaslicuri? Prefectul, care nu vede măcar gropile în care da șilnic, pe strada Elena?

Nădejdea rămîne tot în cel de la centru. Ferice de cei ce rabdă până atunci.

DE LA COMUNA

Sednța din 11 Octombrie 1896

1) S'a decis să se primească cererea făcută pentru întărirea malurilor despre Nord-Est.

2) S'a angajat d-l avocat Orleanu cu onorariul de 300 lei pentru a apăra procesul comunei ce are cu D-nul D. Lolo, în ziua de 4 Noembrie la Curtea de apel din Galați, pentru un loc.

3) S'a votat un credit extra-ordinar de lei 1128 bani 95 pentru a se plăti D-lui N. Selim, pentru înființarea birourilor telefonice din oraș.

5) S'a aprobat 4 state de scăderi de la diferitele venituri comunale.

6) S'a decis ca noul local de școală

să se construiască pe local din strada Trajan.

Sedința din 18 Octombrie 1896

1) S'a votat creditul de 2000 lei pentru primirea făcută familiei Regale.

2) S'a fixat următoarele prețuri pentru vânzarea pâinei.

Bani 25 un kgr. de pâine calitatea I-a (franzela).

Bani 20 o pâine de 900 grame calitatea II-a (jimblă).

Bani 15 o pâine de 900 grame calitatea III-a.

D-l Grigorescu a votat pentru menținerea prețurilor actuale.

Sedința din 11 Noembrie 1896

1) S'a numit o comisiune compusă din d-nii Consilierii P. Pencef și Al. Logaridi, pentru ca să verifice conturile administrației comunale pe anul 1895—1896 și să supună rezultatul prin un raport.

2) S'a decis separarea funcțiunii de medic de oraș, de acela de medic de spital.

Separarea acestor servicii va începe de la 1 Decembrie viitor.

Fixează la 400 lei pe lună salariul medicului de spital.

Acordă un credit extra-ordinar de 160 lei necesare pentru plata lefel pe patru luni, adică până la 1 Aprilie 1897

3) S'a decis că reparațiunile necesare mobilierului Primăriei, schimbarea îmbrăcămintei la garnitura de mobile a le comunel, destinată pentru sala ședințelor, precum și repararea resorturilor ei să se facă prin bună învoială sau prin regie, reparația mobilierului cu prețul de 385 lei, iar îmbrăcămintea cu lei 320.

4) Asupra referatului înreg. la No. 8702)96 al comisiunii pentru privegherea lucrărilor palatului comunal, prin care arată că de către lucrătorii d-lui Piscuțel, antreprenorul, și prin punerea sonerilor și a sobelor s'au făcut stricăciuni, la picturile și la vopsitul, făcute de d-l Perier, și acesta nu vrea să le repare fără plată. Aceste stricăciuni, comisiunea evaluându-le la suma de lei 350, propune ca lei 300 să se plătească de către d-l Piscuțel, iar restul de 50 lei să rămâie în sarcina comunel pentru stricăciunile cauzate cu așezarea sonerilor și a sobelor.

5) S'a votat lista alegătorilor camerei de Comerț pe anul 1897, admitându-se 147 alegători.

6) S'a decis ca copila rămasă în urma defunctei Aneta Ardeleanu, mormântă în spitalul comunal, după lege trebuie ca copilul fără părinți să fie în sarcina comunel, s'a angajat o doică cu leafă

lunară de 40 lei spre a nutri acea copilă, votându-se un credit extra-ordinar de lei 200 spre a se plăti leafa acelei doicei pe timp de cinci luni din a. e. financiar, iar de la 1 Aprilie 1897 se va procedea această cheltuială în noul buget.

7) S'a respins cererea d-lui Pluvier de a i se ceda un loc din terenul cărămidărilor pentru înființarea unei fabrici de cărămizi și olane.

8) S'a votat un credit suplimentar de lei 12 pentru a se plăti reparațiunile făcute la cazarma pompierilor.

9) S'a decis caarendarea băilor de mare a le comunel să se facă pe un interval de trei ani, iar nu pe un an, cum e prevăzut în condiții.

10) S'a fixat următoarele taxe pentru prestațiile drumurilor comunale pe anul 1897

Lei 750 pe cinci zile pentru acei considerați ca palmași.

Lei 10 pentru acei considerați ca posedând vite.

11) Petițiunea înreg. la No. 8996 a pictorului M. Ștefănescu, prin care oferă comunel un tablou alegoric ce reprezintă România distrugând puterea otomană, în schimbul unui teren pe termenul mărit echivalent cu suma de lei 3000 s'a respins, fiindcă în localul Primăriei nu se găsește un loc unde să se așeze un tablou atât de mare. (Așa dar, de surda articolele laudăroase scrise de d-l Ștefănescu în ziarul *Universul* de astă vară N. R.)

12) S'a decis ca reparațiunile necesare localului servind pentru conservarea petrolului să se facă în regie sau prin bună învoială de oare-ce publicându-se de 2 ori licitații nu s'a prezentat nici un amator.

Sedința din 12 Noembrie 1896

1) Petițiunea D-șoarei Lelia Petraru, prin care cere să i se vândă un loc de 2500—3000 m. p. în cartierul Român, spre a putea construi un local pentru școală și o grădină de copii, s'a respins, de oare ce comuna nu are disponibil un loc de o asemenea întindere.

2) S'a acordat un credit extra-ordinar de lei 600 pentru inaugurarea palatului comunal.

CRONICA

Limboziul Mușilor

Mari minuni se petrec de la o vreme încoace în Constanța.

S'a vindecat radical, relativ în foarte scurtă vreme, niște *mâini tăiate* cu ocazia ascuțirii unei pene, cu care se iscăleau niște *autorizații* oare-care; pro-

prietarii de *stabilimente publice* au putut deveni aici primii cetățeni al primului port maritim al țării, iar surdomușii, oratorii cei mai eloquenți.

Cel ce face pe Toma, citească extractul de mai jos, copiat din protocolul ședințelor consiliului comunal de la 11 Octombrie a. e., prin care d-nul consilier *Mardiros Locmanian*, de și nu cunoaște *absolut* nici o vorbă românească, bulgărească sau grecească, ci numai turcește limbă din care secretarul primăriei nu poate pricepe un cuvânt, — *pentru prima dată de 4 ani*, a putut spune, apropos de propunerea de a se clădi noul local de școală pe locul grădinii „10 Mai”, deținut de deșel de anul de amicul său nedespărțit consilierul P. Pencioff, următoarele:

„D-nul consilier Locmanian nu este de părere ca să se clădească școala No. 2 pe locul după strada Epictet, pentru următoarele motive:

„Că terenul este defectuos, fiindcă în vechime a fost pe dânsul un cimitir și la săpăturile de 15—20 c. m. se găsesc oseminte omenești.

„Că trotuarul despre Marea-Neagră este surpat și amenință a se surpa și strada după puțin timp.

„Intemperiele și vânturile despre Nord-Est, sunt foarte dese în timpul ernoș în cât nimenea nu frecventează acea stradă.

„Că din cauza surpărei malurilor și a vânturilor copiii pot fi espuși la accidente.”

Și consiliul, cu toată *opănerea* d-lui primar, și cu tot avizul contrar al revisorului școlar și medicalul primar, a aprobat vederile savante ale surdomușului până aci, Mardiros Locmanian.

Credeți acum, ca se face minuni în Constanța?

Și în loc ca crainica localității să vestească urbi et orbi, cei puțin consiliulul sanitar superior, aceste minuni, ei se țin de ce să învețat, de ce îl arde pe ei, întocmai ca nătângul satului, întrebând pe toate babele ce le întâlnește: ce mai dic fetele despre ei? — până când se va găsi una mai fireșe care să-i răspundă: Să le pupi . . . !

INFORMAȚIUNI

D-nul Prefect și Primarul Constanței au să înapoiat din București unde plecaseră luni dimineața, primarul de sigur fără concediu cum îl e obiceiul.

Afaceri comunale. — Am promis într-unul din armerile trecute că ne vom ocupa în detaliu de afacerea Lulu, în care comuna, grație cinstitului gospodar al d-lui Kociu, perde un loc de la vilă în valoare de 100,000 lei. Întârzierea provine din mutarea arhivei primăriei, de unde ne trebuia oare-care date constatatoare că primăria a stăpânit acel loc cât-va ani de-a rândul, înaintea actualului posesor, având un bordei pe dânsul pentru paza plantației de la vilă, fapt de care nu s'a făcut nici o mențiune în apărarea procesului la tribunalul local, nici de către primar, primul apărător, nici de avocatul comunei d-l Maleoci-Petrescu, omisiune ce pare premeditată și intenționată.

Am mai dis în alt număr că șioselele din interiorul orașului nu mai s'au nici cinci c. m. de grosime.

Adevărul îl simt acum toți cetățenii, care înnoată în noroi după prima bură de ploaie ce a avut loc zilele trecute. Edili noștri pun 21 mil lei la economii din bugetul Drumurilor, pe cămi pietoniști dau în gropi pe străzile rău înminate, iar căruțele se frâng pe toată țina. Chiar în mijlocul pieței Ovidiu, s'a săfâșit ieri o căruță de ale primăriei, iar un cal de la pompierii ce alergau la stângerea focului de la casele d-nului Haris, poticnindu-se într-una din aceste gropi, a rămas mort pe loc.

Vrednicul primar a pus să repareze tot materialul și mobilierul vechi al primăriei, toate pădchelnițele vechi, cu care va garnisi noul local, punând la economii restul din suma de 25,000 lei cât îl va prîsi peste garnitura cabinetului primăriei.

Așa, cu economii la drumuri, la facerea de școli, votate și prevăzute în bugetul anului trecut, economii la esproprieri, spre a se plăti mai târziu mai scump, cu economii de 90 la sută asupra fondurilor sărăciei și școlariilor, plus menținerea hodoroagelor primăriei, care numai acestea împreună fac cifra de 150,000 lei, cine nu s'ar putea lăuda că e bun gospodar, în felul lui Găgăuțescu?

Ni se denunță că grădinarul comunei, în loc să întrebuințeze arbustii ce cumpără pe seama comunei în locurile destinate, îi dă pe la particulari. Astfel din 600 arbustii de teiu aduși din plasa Silistra-Nowă ar fi dat pentru spitalul militar și alți particulari 200 bucăți dintre cel cu rădăcini mai bune. Asemenea procedează și cu arbustii din plantația de la Nord, împrăștiindu-i pe

la sine și la alți prieteni de la Ane-dolkiol, pe când primarul a refuzat anul trecut să dea 200 fire pentru Eforia spitalelor civile de la Techirghiol.

Administrația comunală să constate dacă e sau nu adevărată această denunțare, după care vom vedea dacă și mai putem denunța și alte neorânduiri ce comit diferiții funcționari ai Primăriei.

În noaptea spre 25 curent, niște făcători de rele s'au spart prăvălia d-lui I. Bobeșiu, din satul lipovenesc Ghisdărești plasa Hârșova, furându-se bani și lucruri. Parchetul înștiințat prin raport abia la 30 curent, d-nul substituit de procuror va face o anchetă locală zilele aceste, la care va fi asistat de d-nul judecător sindic Emil Andrican.

Din cauza lipsei de publicații s'a vîndut zilele trecute un loc al Primăriei de vr'o 500 m. p. pe strada Mircea cel Mare cu 5 fr. metrul, pe când alții alături s'au cumpărat asemenea loc cu 17 fr. m. p. Probabil se va confirma, adjudecat fiind asupra unui favorit al Primarului.

Eută în care scop meschin se face economiile de 90 la sută la capitolele publicațiilor. Vom reveni cu detalii.

D-l G. Ștefănescu Geoangă, simpaticul magistrat de la tribunalul local a fost numit profesor suplitor de limba română și istorie la gimnaziul local fiind locul d-lui Christu Negoiescu, titularul catedrei. Aceasta cu începere de la 1 Decembrie a. c.

D-l Doctor Butărescu, Suator, actual medic primar al spitalului Braila, a fost numit medic al spitalului comunal Constanța; d-l Saur Anastasescu rămânând numai medic al orașului.

Ne felicităm că putem avea în mijlocul nostru un asemenea distins român.

D-l Florian, fost comisar în Banca Națională, e numit revizor al Regiei Monopolului Tutunurilor pentru Dobrogea, în locul d-lui Tapârdea, mutat la Urziceni.

În locul d-lui Luca Ionescu, numit prefect al județului Ilfov, va face ancheta administrativă despre care am vorbit d-l Paul Stătescu, fost prefect la Tulcea, și prefect al poliției Capitalei, iar acum numit Inspector administrativ în locul d-lui L. Ionescu. Tot bine că măcar ministerul se gîndește la inspecție prin județul nostru. D-l Stătescu făcând aprecieri juste va avea de sigur satisfacția de sine de a constata

enorma deosebire dintre județul vecin și județul nostru, în favoarea cărui numai orașul Constanța se înfățișează cu câte-va îmbunătățiri datorite forței lucrurilor și inițiativelor particulare.

De Secretar al Camerei de Comerț ni se spune că a fost recomandat de birou, un domn anume Carlos un nepot al d-lui Cosmiade. Cine va fi îl vom vedea.

Ei a fost în orașul nostru, mergând și înapoiindu-se direct de la port d-nui ministru al lucrărilor publice Porumbaru, spre a primi vaporul nou cumpărat „Ignazio Florio”, sosit în port și destinat a face cursele la Constantinopole în locul lui Meteor trimis la reparație radicală la Fiume. D-l Ministru n'a primit pe nimenea în vapor deși primarul cu câți-va consilieri se duseseră spre a-l face vizită.

Cu ocazia suirei în vagon, spre înapoiere, un accident s'a întâmplat d-lui general Fălcovian, care însoția pe d-l ministru, strivindu-și complet două degete la includerea ușei vagonului.

D-l avocat Al. Belcic, recordându-i se autorizația de a pîdea în Dobrogea, s'a stabilit în Constanța.

În urma cercetărilor noi, a locului, împrejurărilor și obiectelor, depunerii mai multor martori de la primul canton pe linia ferată, în apropierea cărui s'a petrecut scena dintre gendarmii ruși Fiorea Gavilă și ucisul Anton Ivanoff, constatările făcute în asistența întregului tribunal local, s'a făcut convingerea generală că un anumit gendarm e omorătorul lui Anton Ivanoff, după cum s'a crezut în genere la prima investigație, că alți agresori l'au omorât peste noapte, luându-l suma de 200 lei. Locul crimei e la 4—500 metri de Laz-Mahalea în spre Hașidulac departe de o oră de Constanța, unde s'a avut loc lupta cu o scuabă de țer găsită acolo plină de sânge și pîr, o bucată din crană și căciula omorătorului mai târziu, în carni unui argat din Laz-Mahalea, care e arestat împreună cu un tovarăș al său din serviciul d-lui N. Alecsiu, care s'au găsit căciula în drum venind cu carele cu paie pentru vite.

Bănniala e că omorătorul a fost tras în curse, pe acel drum ocolit, din Constanța, mortul nesciind drumul spre Hașidulac, unde avea niște trebunțe particulare.

Parchetul instruește cu multă activitate.

S'a deschis un:

BIUROU TECHNIC

pentru toți aceia care vor avea să clădească ceva în oraș precum și în județ.

Lucrările care se pot efectua prin acel birou sunt următoarele:

I Planuri de proiecte, antemăsurători, calcule de sarcini etc. precum și toate detaliurile lor, pentru orice construcții.

II Expertise de orice natură în branșa ingineriei și arhitecturii.

III Planuri de moșii și parcelări precum și planuri topografice și cadastrale.

IV Intreprinderi de orice construcții cu sau fără instalații de apă și lumină.

Toți proprietarii care doresc ca lucrările pregătitoare să se poată face la timp, se vor adresa de pe acum firmei:

Inginer Architect N. Dinșoreanu & Co.
28. — Strada Mahometană. — 28

Recomandăm cititoarelor noastre ziarul de modă „**La Saison**„ ca cel mai bun și mai eficient, fiind pe fiecare săptămână cel puțin 100 gravuri și deseneuri dintre cele mai variate și de bun gust.

Oricine poate cere un număr de probă la adresa administrației acestui jurnal: Rue de Lille 30 în Paris. Abonamentul nu costă de cât 9.50 pe an

Institutul Român de Domnișoare din Constanța

Avisăm cu plăcere pe Onor. păcintii care au domnișoare și doresc a le plasa în Institutul nostru, că de lângă celelalte studii, d-l Covati va preda și limba elenă.
Direcțiunea

„PATRIA”

Societatea Română de asigurare în București

Asigurări asupra vieții și în contra accidentelor.

Representant pentru Dobrogea Octavian Șeitan — Constanța strada Școlii

CONSTANȚA

MARELE

Hotel Metropol

— CONSTANȚA —

Restaurat și Mobilat din nou

BUCATARIA

Română, Franceză și Germană

Restaurant de Primul rang

poziția cea mai frumoasă

CENTRUL ORAȘULUI

Pensiune în condițiuni avantajoase. — Abonamente cu luna, la carte și cărțile cu cupoane

CONSTANȚA

„UNIREA”

Societate generală de Asigurare Mutuală
DIN BUCUREȘTI

Autorizată prin învial Decret Domnesc sub No. 1530 după decizia consiliului de ministri de la 27 Iunie 1877, „Monitorul Oficial” No. 100 din 6 I (28) Iulie.

Acastă societate de proprietate asigură contra incendiului, imobile, de construite de zid, parantă sau gard, de acoperișul lor cu tînchea, olane, șindriță, trestie etc. Plata asigurării e cu mult mai scăzută, aproape pe jumătate de cât celelalte societăți, cari fac o speculă din primele asigurațiilor.

Deosebit de aceste clădiri, societatea mai asigură contra incendiului: Mobile, Mărfuri, Produse, Piele, și Nutrețuri în Sire, Stoguri, câmp pe câmp liber și în magazii

Societatea „Unirea” mai face asigurări asupra „Vieții” în toate combinațiunile uzitate și anume:

- a) Asociațiuni mutuale de supra-vechire,
 - b) Asociațiuni mutuale de pensii, cu un minim garantat, și cu participare de 25 la suta,
 - c) Contra-asigurări cu 8 la suta dobândă și fără dobândă,
 - d) Capitaluri fixe în caz de deces cu beneficiul etajei,
 - e) Asigurări temporale și
 - f) Rente viagere în diferite combinațiuni.
- Asemenea mai asigură contra riscurilor de „Grindină”, precum și contra riscurilor de transport pe fluviu, țări, corpurile din vase, toate aceste asigurări „Unirea” le face cu prețuri reduse.

Informațiuni și prospecte se dau în București, la Direcțiunea Generală strada Dămulei No. 2, iar în districte la agențiile respective din oraș.

Direcțiunea generală

Societății de asigurare „Unirea” mutuală.

DE VÂNZĂRE

De vîndare

TIPOGRAFIA

ȘI

LEGATORIA

DE

CARTI

DIN

CONSTANȚA

Tipografia

este îndestrată cu tot felul de litere noi, din cele mai renumite fabrici și cu două mașini, și în stare a executa lucrări în limbile Română, Franceză și Grecă.

Legătoria de Cărți

are aparatele și ustensiile, o mașina pentru perforat, precum și o mașina pentru tăiat, toate acestea se află în perfectă bună stare.

Atelierul este instalat în centrul orașului, la cea mai bună poziție, și deja are lucrări angajate, care dau continuu materie de lucru pentru mai mult timp

Condițiunile de plată sunt foarte favorabile; se pot efectua

în rate lunare, trimestriale sau semestriale, dar garantate.

Doritorii să se adreseze proprietarului lor, D. NICOLAESCU, în Constanța.

DE VÂNZĂRE

Tipografia „Română” DIMITRIE NICOLAESCU. — Constanța